

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia grudnia 2010 r.

**Pan
Zbigniew Kozub
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie
Ul. Topolowa 16
32-500 Chrzanów**

P/10/143
LKR-4101-15-03/2010

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła – na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.) – kontrolę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, zwanego dalej PCPR, w zakresie organizacji i finansowania warsztatów terapii zajęciowej przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w okresie 2008-2010 I półrocze.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym przez Pana Dyrektora 22 października 2010 r. i omówione na naradzie pokontrolnej w dniu 22 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przesyła niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PCPR w zakresie organizacji i finansowania warsztatów terapii zajęciowej przy udziale środków PFRON, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Uzasadnienie oceny ogólnej stanowią poniższe uwagi i oceny szczegółowe:

1. W okresie 2008-2010 I półrocze na terenie powiatu chrzanowskiego działały trzy warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez Fundację im. Brata Alberta (zwaną dalej Fundacją) posiadające łącznie 95 miejsc. Na pokrycie kosztów ich działalności ze środków PFRON wypłacono: 1 377,6 tys. zł w 2008 r., 1 662,9 tys. zł w 2009 r., 702,8 tys. zł w I półroczu 2010 r. oraz ze środków własnych Powiatu Chrzanowskiego

odpowiednio 141,6 tys. zł, 156,2 tys. zł i 78,1 tys. zł. W okresie objętym kontrolą do PCPR w Chrzanowie nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności nowego warsztatu, jak też o zwiększenie liczby miejsc w istniejących warsztatach, mimo że na miejsca w tych warsztatach oczekiwało w 2008 r. – 9, w 2009 – 10, na koniec czerwca 2010 r. – 5 osób.

2. NIK pozytywnie ocenia ujęcie w Regulaminie Organizacyjnym PCPR zadań dotyczących dofinansowania kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz powierzenie pracownikowi PCPR w zakresie czynności obowiązków, takich jak m.in. nadzór nad funkcjonowaniem warsztatów terapii zajęciowej, sporządzanie wniosków o przekazanie środków PFRON w celu realizacji zadań rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz kwartalnych sprawozdań z wykorzystania środków PFRON.
3. Zastrzeżenia NIK budzi nieopracowanie przez PCPR powiatowego programu działania na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2008-2009, pomimo obowiązku wynikającego z art. 35a ust. 1 pkt 1 lit. a i c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ (zwanej dalej ustawą o rehabilitacji). Powiatowe programy działania na rzecz osób niepełnosprawnych (Programy) zostały opracowane i przyjęte do realizacji na lata 2003-2007, a także 2010-2020. Drugi z wymienionych programów (obowiązujący w badanym okresie) był zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim, przyjętą uchwałą Rady Powiatu Chrzanowskiego z dnia 26 października 2006 r.
4. Krytyczne uwagi NIK budzi fakt nieposiadania przez PCPR aktualnych informacji o liczbie osób niepełnosprawnych, w tym o liczbie osób posiadających wskazania do uczestnictwa w terapii zajęciowej, pomimo że w strukturze PCPR umieszczony jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wydający orzeczenia zawierające ww. wskazania. Brak informacji w powyższym zakresie, zdaniem NIK, może mieć negatywny wpływ na jakość opracowywanych Programów, a w konsekwencji na pełne i rzetelne realizowanie przez PCPR zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim oraz zadania określonego w art. 35a ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji, tj. podejmowania działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.

¹ Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

5. Zastrzeżenia NIK budzi nieuwzględnienie w umowach dotyczących dofinansowania działalności warsztatów terapii zajęciowej ze środków PFRON wymaganych kwalifikacji pracowników warsztatu, czym został naruszony § 5 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej², zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie wtz.
6. Ponadto, negatywnie należy ocenić nieegzekwowanie przez PCPR realizacji przez WTZ zapisów umowy odnośnie skutków finansowych nieobecności uczestników. W okresie objętym kontrolą w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Chrzanowie pomiędzy dniem skreślenia z listy uczestników (31 grudnia 2008 r.) a dniem przyjęciem do WTZ kolejnego uczestnika (4 maja 2009 r.) upłynęły ponad cztery miesiące. O fakcie zmniejszenia liczby uczestników PCPR został poinformowany przez Kierownika WTZ, a pracownik PCPR uczestniczył w pracy Zespołu kwalifikującego kolejnego uczestnika. Zgodnie z § 6 ust. 8 pkt 7 i 8 umowy o utworzeniu WTZ w Chrzanowie i dofinansowaniu działalności ze środków PFRON (w brzmieniu wprowadzonym aneksem nr 2/2006 z 30 czerwca 2006 r.) jednostka prowadząca WTZ zobowiązana jest do zgłaszania ciągłej nieobecności uczestnika w Warsztacie, która przekroczy trzy miesiące. Ww. nieobecność uczestnika powoduje zmniejszenie środków na działalność Warsztatu o wysokość odpowiadającą kosztowi utrzymania uczestników WTZ za kolejne dni jego nieobecności, do czasu jego powrotu lub przyjęcia do Warsztatu nowego uczestnika. Niezmniejszenie środków przeznaczonych dla WTZ, w świetle art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych³, stanowi naruszenie tej dyscypliny. Najwyższa Izba Kontroli – na podstawie art. 28 cytowanej wyżej ustawy – odstępuje jednak od dochodzenia odpowiedzialności za ujawnione naruszenie dyscypliny finansów publicznych ze względu na znikomy stopień szkodliwości. Ponadto należy zaznaczyć, że pismem z dnia 14 października 2010 r., tj. w trakcie kontroli NIK, Dyrektor PCPR w Chrzanowie zobowiązał Warsztat Terapii Zajęciowej w Chrzanowie do dokonania w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania ww. pisma zwrotu środków PFRON w kwocie 1 233,00 zł oraz środków

² Dz. U. Nr 63, poz. 587

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

własnych Powiatu w kwocie 137,00 zł i jak poinformowano na naradzie pokontrolnej, 15 października 2010 r. środki te zostały zwrócone na rachunek Starostwa.

7. Plany finansowe warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie powiatu chrzanowskiego na lata 2008-2010 były składane do PCPR w Chrzanowie terminowo. Wysokość środków na działalność warsztatów w danym roku została we wszystkich przypadkach określona w terminowo podpisanych aneksach do umów z uwzględnieniem ww. podziału. Udział środków PFRON w ogólnej kwocie środków na działalność warsztatu we wszystkich przypadkach wynosił 90%, rodzaje kosztów wyszczególnione w aneksach do umów były zgodne z określonymi w § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wtz.
8. Wszystkie przyjęte przez PCPR kwartalne informacje o wydatkowaniu środków PFRON przez warsztaty terapii zajęciowej działające na terenie powiatu chrzanowskiego, za okres 2008 – 2010 (I półrocze) zostały złożone w PCPR terminowo, zawierały stosowne zestawienia, a koszty w nich wykazane mieściły się w katalogu kosztów, które mogą być dofinansowane przez PFRON, określonym w § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wtz.
9. NIK pozytywnie ocenia przekazywanie przez PCPR w Chrzanowie na wyodrębnione rachunki bankowe warsztatów terapii zajęciowej środków PFRON na bieżącą działalność w poszczególnych kwartałach 2008-2010 (I półrocze) w terminie określonym w § 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wtz, tj. do 25 dnia miesiąca rozpoczynającego kwartał. Uwzględniając konieczność zapewnienia bieżącego finansowania działalności warsztatów NIK zwraca jednak uwagę, że przelewy środków dla WTZ w Chrzanowie, Trzebini i Libiążu na I kwartał 2008, 2009 i 2010 zostały dokonane bez podpisania wstępnych aneksów do umowy określających wysokość tych środków. Należy jednak zaznaczyć, że przelewów dokonano po złożeniu przez WTZ kwartalnych informacji o wydatkowaniu środków w IV kwartale poprzedniego roku. W opisany powyżej sposób przekazano łącznie 1 021 393 zł (318 583 zł w 2008 r., 351 405 zł w 2009 r., 351 405 zł w 2010 r.).
10. Roczne sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu były składane przez warsztaty terapii zajęciowej za 2008 i 2009 rok w terminie określonym w § 21 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wtz i zawierały wszystkie informacje wymienione w § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia, przy czym były przekazywane przez warsztaty w różnej - mniej lub bardziej syntetycznej

formie, np. z WTZ w Chrzanowie w formie tabelek a z WTZ w Trzebini w formie kilkusetstronnicowych dokumentów, z których PCPR uzyskiwał informacje niezbędne do oceny warsztatów. Ze sprawozdań tych PCPR uzyskiwał m.in. informacje o wynikach ocen uczestników WTZ, w tym m.in. o liczbie osób, co do których rady programowe warsztatów zajęły stanowisko uzasadniające przedłużenie terapii ze względu na okresowy brak możliwości skierowania do ośrodka wsparcia lub okresowy brak możliwości zatrudnienia.

11. Zastrzeżenia NIK budzi niepodjęcie przez PCPR skutecznych działań w celu umożliwienia skierowania do ośrodka wsparcia uczestników WTZ źle rokujących co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. Zgodnie z art. 35 a ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy o rehabilitacji, podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób należy m.in. do zadań powiatu.
12. W okresie objętym kontrolą PCPR zrealizował obowiązek przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli warsztatów terapii zajęciowej, wynikający z art. 10b ust. 6a ustawy o rehabilitacji. Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę na wąski zakres przeprowadzonych kontroli, w stosunku do przykładowo określonego w z § 22 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wtz (kontrolami objęto tylko prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatu oraz prawidłowość wykorzystania środków PFRON w tym na trening ekonomiczny). Zastrzeżenia NIK budzi terminowość przekazania protokołu z kontroli przeprowadzonej w WTZ w Trzebini w dniu 3 grudnia 2008 r., a także brak nadzoru nad realizacją zaleceń pokontrolnych przez WTZ w Chrzanowie. Protokół dotyczący WTZ w Trzebini został przekazany dopiero w dniu 9 stycznia 2009 r., tj. w 37 dniu od dnia przeprowadzenia kontroli, czyli 7 dni po terminie, co naruszało § 22 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wtz. Brak nadzoru nad realizacją zaleceń pokontrolnych spowodował, że zobowiązanie WTZ w Chrzanowie do zwrotu kwoty 168,11 zł w terminie do końca lutego 2009 r., zawarte w protokole z dnia 15 stycznia 2009 r. po kontroli przeprowadzonej w WTZ, zostało zrealizowane dopiero w dniu 29 czerwca 2009 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

1. Uzupełnienie treści umów o dofinansowanie ze środków PFRON warsztatów terapii zajęciowej działających na terenie powiatu chrzanowskiego o zapis dotyczący wymaganych kwalifikacji pracowników warsztatów.
2. Podjęcie działań w celu umożliwienia umieszczenia w ośrodku wsparcia uczestników WTZ, wobec których Rada Programowa w kompleksowej ocenie zajęła stanowisko o przedłużeniu uczestnictwa w terapii ze względu na brak możliwości skierowania do ośrodka wsparcia.
3. Podjęcie działań skutkujących uzyskiwaniem przez PCPR bieżących informacji o liczbie osób niepełnosprawnych z terenu powiatu chrzanowskiego, w tym posiadających wskazania do uczestnictwa w terapii zajęciowej.
4. Rozważenie ustalenia dla warsztatów ujednoliconej formy sprawozdań zawierających dane wymagane rozporządzeniem.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozstrzygnięcia przez właściwą komisję NIK.